

**AUTORSKI PROGRAM NAUCZANIA
DO ZAJĘĆ LEKCYJNYCH
WŁASNEJ HISTORII I KULTURY
W KLASACH V-VI
SZKOŁY PODSTAWOWEJ**

**Programm für das Fach
*Eigene Geschichte und Kultur***

**- zweite Bildungsstufe – 5. und 6. Klasse
der Grundschule**

Opracowanie mgr Agata Makiola

Wszelkie prawa zastrzeżone. Dokonywanie zmian, kopiowanie i rozpowszechnianie w jakiegokolwiek formie części lub całości programu autorskiego wymaga pisemnej zgody autorki.

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Krótka charakterystyka programu i podstawa prawna.....	4
1.1 Podstawa prawna.....	5
2. Język wykładowy, metody i formy pracy.....	6
3. Proponowane tematy i materiały oraz źródła.....	7
3.1 Propozycje tematyczne w klasie V.....	7
3.2 Propozycje tematyczne w klasie VI.....	12
4. Literatura pomocnicza.....	13
5. Strony internetowe pomocnicze.....	18
6. Ocenianie.....	19

Wstęp

Szanowni Państwo, drogie Koleżanki i Koledzy

język niemiecki jako język mniejszości narodowej to dodatkowe i cenne godziny dla ucznia, które powinny być odpowiednio wykorzystane, aby osiągnąć cele podstawy programowej przygotowując do życia w nowoczesnym świecie. W ramach nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej należy również pamiętać o godzinach przeznaczonych na *własną historię i kulturę*, które przewidziane są w ilości po 25 godzin w klasie V i tyle samo w klasie VI szkoły podstawowej. To na nauczyciela prowadzącym przedmiot spoczywa odpowiedzialność odpowiedniego doboru treści, przygotowania i przeprowadzenia lekcji, dostosowanie materiału do poziomu językowego ucznia oraz indywidualizacja do jego możliwości, umiejętności i potencjału. Do tej pory nie było łatwo nam praktykom, gdyż brak odpowiednich podręczników, publikacji i materiałów spełniających oczekiwania nauczycieli sprawiał, iż przygotowywanie lekcji stało się nie lada wyzwaniem. Pracowaliśmy bardziej intuicyjnie na swoich lub wypracowanych podczas warsztatów materiałach mając świadomość, że to na nas ciąży, aby uczniów odpowiednio przygotować zarówno zachęcając ale nie obciążając dodatkowym materiałem, który już w samej nazwie przedmiotu może ucznia zrazić, gdyż historia zwykle kojarzy się z dużą ilością uczenia pamięciowego, z datami i niekoniecznie ciekawymi wydarzeniami z jego punktu widzenia. Nie ma idealnego podręcznika ani też idealnego programu nauczania do własnej historii i kultury, który byłby przeznaczony dla wszystkich uczniów, spełniał oczekiwania nauczycieli a jednocześnie był idealnie dostosowany do specyfiki szkoły, regionu, okolicy i pomógł przekazać tyle ważnych treści w ciągu zaledwie 50 godzin lekcyjnych. Mam jednak nadzieję, że jako nauczyciel germanista i historyk – wieloletni praktyk, uczący zarówno języka niemieckiego jako obcego, jako mniejszości narodowej, ale również własnej historii i kultury pomogę Państwu moimi spostrzeżeniami, wskazówkami i radami dotyczącymi pracy na lekcjach własnej historii i kultury zawartymi w moim autorskim programie. Program zawiera wiele informacji, które powstały nie tylko w trakcie pracy z uczniami, ale są także odpowiedzią na pytania zadawane przez nauczycieli podczas poleń i warsztatów. Proponowane tematy są dostosowane do nowej pozycji składającej się z 4 zeszytów autorstwa pani dr Katarzyny Michałak z cyklu *Geschichte und Kultur der deutschen Minderheit – Historia i kultura mniejszości niemieckiej*, które zapewne staną się wartościową skarbnicą wiadomości, będą wręcz niezbędne przy doborze treści realizowanej podstawy programowej, a przede wszystkim sprawią, iż wszyscy uczniowie uczęszczający na lekcje własnej historii i kultury otrzymają możliwość pracy na tych samych materiałach.

1. Krótka charakterystyka programu i podstawa prawna

Autorski program do nauczania przedmiotu własna historia i kultura zawiera ogólne cele kształcenia i wychowania zawarte w aktualnej podstawie programowej do języka niemieckiego jako języka mniejszości i jest przeznaczony do nauczania jednej godziny lekcyjnej tygodniowo w klasie V i jednej godziny lekcyjnej tygodniowo w klasie VI szkoły podstawowej.

Celem realizacji podstawy programowej jest kształcenie szeregu umiejętności przedmiotowych związanych ze znajomością języka, kultury i tradycji poszczególnych mniejszości narodowych oraz umiejętności ponadprzedmiotowych mających ogromne znaczenie i wpływających na odpowiednie funkcjonowanie człowieka w przyszłości.

Realizacja podstawy programowej umożliwia:

- *kształtowanie poczucia własnej świadomości narodowej lub etnicznej*
- *poznawanie własnej kultury*
- *rozwijanie umiejętności komunikacyjnych*
- *doskonalenie myślenia konkretnego i abstrakcyjnego*
- *dostrzeganie i rozumienie wartości uniwersalnych i ponadczasowych*

Dzięki realizacji podstawy programowej nabywane umiejętności umożliwią sprawne posługiwanie się językiem mniejszości narodowej w różnych sytuacjach komunikacyjnych z zachowaniem norm kultury, etyki i etykiety językowej. Realizacja wymagań szczegółowych w praktyce pozwoli na świadome uczestnictwo w kulturze oraz życiu społecznym czyli rozwój potencjału intelektualnego uczniów. Zawsze tam, gdzie jest to możliwe, w tematyce zajęć powinny pojawić się zagadnienia związane z regionem, z jego historią oraz specyfiką. Zdobywanie konkretnych umiejętności przez uczniów, określonych w podstawie programowej, zawarte są w dwóch obszarach wymagań ogólnych:

- I. *Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.*
- II. *Analiza i interpretacja materiałów historycznych, ilustracyjnych i kartograficznych.*

1.1 Podstawa prawna

Ze względu na to, iż przedmiot własna historia i kultura jest częścią integralną przedmiotu język niemiecki jako język mniejszości narodowej, również i podstawa programowa dotyczy tego przedmiotu. Program nauczania jest napisany i dostosowany do wymogów nowej podstawy programowej jak również dostosowany do Europejskiego Systemy Kształcenia Języków Obcych.

Podstawy prawne:

- ❖ USTAWA z dnia 14 grudnia 2016 r. wprowadzająca Prawo oświatowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 60 i 949). Obowiązuje od 11 stycznia 2017r.
- ❖ USTAWA z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r., poz. 59 i 949). Obowiązuje od dnia 1 września 2017r.
- ❖ USTAWA z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym oraz ustawy o działach administracji rządowej (Dz. U. 2014 nr 0 poz. 829)
- ❖ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej. PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO DLA SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
- ❖ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007 r. szczegółowo określające sposób organizacji zajęć służących podtrzymaniu tożsamości narodowej, językowej mniejszości narodowych w Polsce (Dz. U. 2014 poz. 263)
- ❖ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. 2015, poz. 843 z późn. zm.)
- ❖ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 marca 2017r. w sprawie dopuszczenia do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. 2017, poz. 481)
- ❖ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym.
- ❖ Europejski System Opisu Kształcenia Językowego

2. Język wykładowy, metody i formy pracy

Wymagania szczegółowe zawarte w nowej podstawie programowej czyli treści nauczania są jeszcze dokładniej sformułowanymi oczekiwaniami dotyczącymi umiejętności, jakimi powinien wykazać się uczeń w zakresie własnej historii i kultury.

Korzystając z proponowanego programu należy pamiętać, iż zawiera on wiele przykładów, które mogą nauczyciela inspirować, mogą wspierać i wspomagać jego pracę, nie są jednak jedyną bazą, która może ograniczać pole działania nauczyciela na lekcjach własnej historii i kultury. Wybór treści dopasowanych do tematów zajęć leży w gestii nauczyciela, który najlepiej zna swoich uczniów, ich poziom językowy i wie jaki materiał są w stanie przyswoić.

Językiem wykładowym na lekcjach własnej historii i kultury powinien być w dużej mierze język niemiecki, ale przy zagadnieniach, które należy przedyskutować lub dokładniej uczniom wyjaśnić korzystamy również z języka polskiego, który pozwoli na lepsze zrozumienie i zgłębienie tematu. Na lekcjach własnej historii i kultury musimy uczniom pokazać jak korzystać i umożliwić im dostęp do autentycznych tekstów historii i kultury, które są ważnym elementem kształtowania poczucia tożsamości narodowej lub etnicznej i przynależności do wspólnoty europejskiej. Zadaniem nauczyciela jest przygotowanie ucznia do korzystania i wyćwiczenia umiejętności selekcji podczas korzystania z zasobów dostępnych na stronach internetowych. Powinniśmy nauczyć bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej szanując prawa innych użytkowników. Należy pamiętać również o uczniach, którym trzeba dostosowywać treści lekcyjne do ich potrzeb i możliwości psychofizycznych i tempa uczenia się. Ogromna odpowiedzialność spoczywa na nauczycielu, który winien tak dobierać zadania, aby umożliwiały uczniowi sukces na miarę jego możliwości. Zadania nie mogą przerastać jego możliwości, które tylko zniechęcą, ani również ograniczać i blokować motywacji na drodze do osiągnięcia sukcesu. Dzięki prezentowanym na lekcjach materiałom uczeń będzie potrafił dostrzec cechy charakterystyczne dla różnych postaw społecznych. Dzięki zagadnieniom odpowiednio dobranym na lekcje własnej historii i kultury uczeń poznaje również najważniejsze fakty i tematy z życia mniejszości narodowej lub etnicznej w Polsce. Naszym nadrzędnym zadaniem jest zastosowanie i dobór takich form i metod pracy, aby nie zabrakło materiałów multimedialnych. Zdjęcia, prezentacje i filmy powinny być nieodzownym towarzyszem nauczyciela na lekcjach własnej historii i kultury. Narzędzia i formy pracy, którymi będziemy się posługiwać i które będziemy stosować na lekcjach własnej historii i kultury, powinny umożliwić uczniom zbieranie, selekcję, dobór i prezentowanie informacji o wydarzeniach historycznych i kulturowych mniejszości narodowej lub etnicznej w swoim regionie i kraju. Dzięki różnorodnym metodom i formom pracy stosowanym na lekcjach uczeń powinien umieć przedstawiać chronologię wydarzeń historycznych i kulturalnych oraz posługiwać się albo przynajmniej rozpoznawać i tłumaczyć fachową terminologię poznaną na lekcjach.

3. Proponowane tematy i materiały oraz źródła

3.1 Propozycje tematyczne w klasie V

Własna historia i kultura w klasie V to doskonała okazja, aby skorzystać z ciekawie przedstawionych i zdydaktyzowanych informacji zawartych w pozycjach nr 1 i nr 2 z czterech zeszytów pani dr Katarzyny Michalak z cyklu *Geschichte und Kultur der deutschen Minderheit – Historia i kultura mniejszości niemieckiej*. Zeszyty zawierają bardzo ważne tematy, które powinny zostać omówione na lekcjach związanych z historią i kulturą mniejszości niemieckiej. Są napisane językiem zawierającym trudne fachowe nazewnictwo, ale w sposób przystępny dla ucznia. Dodatkowo teksty są opatrzone słownikami wyjaśniającymi zwroty oraz zadaniami utrwalającymi wiadomości zawarte w omawianym temacie.

Klasa V – 25 godzin lekcyjnych

Numer kolejny jednostki lekcyjnej	Temat zajęć	Cel zajęć	Uwagi
1 – 3	<i>Die deutsche Minderheit und andere Minderheiten in Polen.</i> <i>Mniejszość Niemiecka i inne mniejszości narodowe i etniczne w Polsce.</i>	Uczeń dowiaduje się jakie mniejszości narodowe i etniczne żyją w Polsce oraz w naszym regionie. Opisuje w prostych, krótkich zdaniach grafikę dotyczącą tematu. Poznaje słownictwo i definicje związane z tematem mniejszości niemieckiej oraz mniejszości etnicznych i narodowych. Rozpoznaje różnice i podobieństwa mniejszości narodowych.	Po omówieniu tematu, na który musimy poświęcić co najmniej dwie jednostki lekcyjne, a jeżeli to możliwe to nawet trzy, uczniowie mogą przygotować dodatkowo w grupach prezentacje o mniejszościach narodowych i etnicznych. Przed ich przygotowaniem informujemy uczniów jak prezentacja powinna wyglądać /minimum tekstu – maksimum grafiki/ i jak powinna być prezentowana. Jeżeli uczniowie nie mają możliwości

			<p>przygotowania prezentacji multimedialnych, mogą przygotować np. plakaty. Polecam również zorganizowanie spotkania i zaproszenia przedstawicieli różnych mniejszości narodowych, aby przybliżyli uczniom swoje tradycje i problemy. Spotkanie można zorganizować również w ramach spotkania zarówno dla uczniów jak i rodziców.</p>
4 - 6	<p><i>Die deutsche Minderheit in Europa. Zweisprachigkeit. Deutsche Sprache in Europa und in der Welt.</i></p> <p><i>Mniejszość niemiecka w Europie. Dwujęzyczność co to takiego? Język niemiecki w Europie i na świecie.</i></p>	<p>Uczeń dowiaduje się zarówno o wadze języka niemieckiego w Europie jak i na świecie. Poznaje kraje, w których występuje dwujęzyczność. Wyszukuje odpowiednich informacji dotyczących dwujęzyczności w swoim regionie, Europie i na świecie. Dowiaduje się w jakich krajach język i niemiecki jest językiem urzędowym i w jakim procencie nauczany na całym świecie.</p>	<p>Mając do dyspozycji stanowiska z komputerami uczniowie mogą poszukać dodatkowych informacji o dwujęzyczności nie tylko w regionie, ale również np. w Europie i na świecie, zwłaszcza tam, gdzie żyje mniejszość niemiecka. Uczniowie analizują dane wyszukane przy użyciu Internetu. W przypadku kiedy nie dysponujemy odpowiednim zapleczem z komputerami możemy wyszukać</p>

			uczniom potrzebne informacje i poprosić o analizę pracując w grupach, a następnie o przedstawienie w formie graficznej jako plakatu lub mapy mentalnej.
7 - 11	<p><i>Deutschlands Nationalsymbole</i></p> <p><i>Das Wappen</i></p> <p><i>Die Flagge</i></p> <p><i>Die Hymne</i></p> <p><i>Symbole narodowe Niemiec</i></p> <p><i>Symbolika orła</i></p> <p><i>Barwy flagi</i></p> <p><i>Hymn Niemiec</i></p>	Uczeń poznaje symbole narodowe Niemiec, potrafi je rozpoznać, nazwać i opisać. Uczeń dowiaduje się o ich powstaniu, o znaczeniu i wadze symboli narodowych. Potrafi uszanować zarówno swoje symbole narodowe jak również innych narodów.	Uczniowie przygotowują własnoręcznie wykonane symbole narodowe, z których następnie robimy wystawkę. Np. robimy orła z wyklejanki papierowej lub flagę niemiecką w formie wachlarza. Podczas wykonywania i przygotowywania symboli narodowych uczniowie lepiej zapamiętują wizerunek i kolory. Ważnym elementem tej tematyki jest położenie nacisku na przekazanie informacji dotyczącej stosunku do symboli narodowych wszystkich krajów.
12 - 14	<p><i>Die Germanen und die Slawen – Geschichte einer Nachbarschaft</i></p> <p><i>Plemiona germańskie i słowiańskie – historia</i></p>	Uczniowie poznają plemiona i ich ciekawe historie. Pracując z mapą poznają tereny ich wędrówek i pobytu. Poznają specyfikę	Uczniowie poznają plemiona, ich historię oraz miejsca wędrówek. Uczniowie pracując np. w grupach porównują

	<i>sąsiedztwa</i>	życia plemion, ich zwyczaje oraz obrzędy. Potrafią analizować mapę i opowiadać o terenach na których żyły plemiona.	mapy z książki z aktualnymi mapami i dzisiejszym położeniem krajów.
15 - 18	<i>Das Heilige Römische Reich Deutscher Nation</i> <i>Święte Cesarstwo Rzymskie Narodu Niemieckiego</i>	Uczniowie dowiadują się co kryje się pod nazwą Święte Cesarstwo Rzymskie Narodu Niemieckiego, jak i kiedy powstało oraz jakie tereny obejmowało. Poznają nowe pojęcia jak Złota Bulla, książę elektor, Sąd Kameralny Rzeszy. Dowiadują się o rozmowach Ottona III i Bolesława I Chrobrego w Gnieźnie.	Ponieważ tematyka jest bardzo trudna i nowa dla uczniów można ich podzielić na grupy i pozwolić zestawić informacje z tekstów w formie mapy mentalnej, która ułatwi je usystematyzować i lepiej utrwalić podczas prezentacji innym grupom. Warto również poświęcić wystarczająco dużo czasu zarówno na pracę z mapami jak też na interpretację i omówienie wartościowych ilustracji wzbogacających treść lekcji.
19-22	<i>Die deutsche Einigung – Gründung des Zweiten Deutschen Reiches</i> <i>Pojednanie i powstanie Drugiej Rzeszy</i>	Uczniowie odnosząc się do sytuacji po upadku Świętego Cesarstwa Rzymskiego Narodu Niemieckiego poznają sytuację panującą w Cesarstwie Niemieckim, jak również sylwetkę pierwszego cesarza. Dowiadują się, że Związek Niemiecki to konfederacja państw niemieckich	Tematyka przeznaczona na lekcje od 19-22 jest dosyć trudna jak dla uczniów klasy V, jednak nieodzowna. Dlatego warto odwrócić ich uwagę od trudnych zwrotów zawartych w tekstach pracując z mapami, omówieniem waluty

		<p>i wolnych miast. Znają zwroty monarchia konstytucyjna i państwo federalne. Mają możliwość zobaczenia jak wówczas wyglądała waluta. Z map czytają nazwy obowiązujące w Drugiej Rzeszy dopatrując się podobieństw w nazwach funkcjonujących obecnie.</p>	<p>oraz innymi ilustracjami zawartymi w lekcjach. Jest to sposób, aby uczniom przemyścić trudne słownictwo utrwalając je dodatkowo np. w krzyżówkach lub wykreślankach wyrazowych.</p>
23 - 25	<p><i>Festigung und Wiederholung</i></p> <p><i>Utrwalanie i powtarzanie</i></p>	<p>Uczeń utrwała i przypomina sobie wiadomości z lekcji opracowując do wybranych zagadnień swoje materiały jak np. węże wyrazowe, rebusy, quizy, wykreślanki, krzyżówki itp. Uczniowie przygotowując zadania musi poszperać i przypomnieć sobie omawiane zagadnienie.</p>	<p>Forma utrwalania, powtarzania i sprawdzania może przybierać różne formy. Od prezentacji multimedialnych, krótkich filmów, lubianych zgaduj – zgaduli, przez krzyżówki, quizy i inne zabawy językowe zachęcające, a nie zniechęcające ucznia do pracy. Przygotowane materiały przez uczniów są prezentowane innym uczniom lub kserowane i rozwiązywane przez pozostałe grupy. Uczniowie mogą również sami sprawdzić czy odpowiedzi są poprawne, co daje im dodatkową satysfakcję podczas przejęcia roli nauczyciela.</p>

3.2 Propozycje tematyczne w klasie VI

Własna historia i kultura w klasie VI to doskonała okazja, aby kontynuować pracę z materiałami wdrożonymi w klasie V i skorzystać z ciekawie przedstawionych i zdydaktyzowanych informacji zawartych w pozycjach nr 3 i nr 4 z czterech zeszytów pani dr Katarzyny Michalak z cyklu *Geschichte und Kultur der deutschen Minderheit – Historia i kultura mniejszości niemieckiej*. Zeszyty zawierają bardzo ważne tematy, które powinny zostać omówione na lekcjach związanych z historią i kulturą mniejszości niemieckiej. Są napisane językiem zawierającym trudne fachowe nazewnictwo, ale w sposób przystępny dla ucznia. Dodatkowo teksty są opatrzone słownikami wyjaśniającymi zwroty oraz zadaniami utrwalającymi wiadomości zawarte w omawianym temacie.

Numer kolejny jednostki lekcyjnej	Temat zajęć	Cel zajęć	Uwagi
1 - 4	<p><i>Woher kommt der Name meiner Ortschaft?</i></p> <p><i>Mein Ort und sein Name</i></p> <p><i>Moja miejscowość i jej nazwa</i></p> <p><i>Sagen und Legenden aus meiner Umgebung</i></p> <p><i>Podania i legendy z mojej okolicy</i></p>	<p>Uczeń dowiaduje się jak tworzyły się nazwy miejscowości i ewentualnie w jakim okresie powstały.</p> <p>Z treści tekstu dowiaduje się co to jest nazewnictwo patronimiczne. Potrafi na podstawie nazw miejscowości na mapie Polski i Niemiec znaleźć nazwy wywodzące się od osób i miejsc. Poznaje polskie odpowiedniki niektórych miast niemieckich oraz dowiaduje się co to tablica dwujęzyczna. Uzyskuje informacje, dzięki którym sam może spróbować dojść do pochodzenia nazwy swojej miejscowości. Podczas zbierania informacji o miejscowości próbuje dotrzeć do legend i podań</p>	<p>Uczniowie mogą poszukać osób w swojej miejscowości, które znają różne nazwy i potrafią o nich opowiedzieć udzielając krótkiego wywiadu zapisanego w formie pisemnej lub na nośniku elektronicznym. Uczniowie dzięki różnym zdjęciom i pamiątkom rodzinnym mogą dotrzeć do zdjęć lub widokówek z dawnych czasów gdzie widnieją pierwotne nazwy. Oprócz informacji o nazwach mogą spróbować dotrzeć do legend i podań, które krążą wokół każdej miejscowości. Ciekawą</p>

		o swojej miejscowości.	formą może być przedstawienie legendy lub podania w formie krótkiego komiksu.
5 - 9	<p><i>Bräuche, Traditionen und Feste – früher und heute</i></p> <p><i>Zwyczaje, tradycje i święta –kiedyś i dziś</i></p>	<p>Tożsamość to również tradycja i zwyczaje. Nie wszyscy uczniowie mają tę możliwość, aby wzrastać u boku dziadków kultywujących stare tradycje przekazywane z pokolenia na pokolenie. Tym lepiej, że mamy taką możliwość i kilka cennych tradycji oraz zwyczajów opisanych w telegraficznym skrócie w 3 zeszytcie. Począwszy od rogu obfitości, który znany jest praktycznie tylko w naszym regionie przez karnawał, darcie pierza, obchody dnia św. Marcina a na urodzinach skończywszy uczniowie dowiadują się o obchodach wymienionych zwyczajów.</p>	<p>Uczniowie chętnie uczestniczą w tego typu lekcjach. Wymieniają swoje spostrzeżenia i uzupełniają informacjami zaczerpniętymi w domu lub znanymi z codziennego życia rodzinnego. Warto zaprosić kogoś na lekcję, kto opowie o tradycjach, przyjdzie w stroju ludowym, opíše z czego się składa lub jest uszyty. Należy również zorganizować wyjście do izby pamięci znajdujących się w różnych miejscowościach.</p>
10 - 13	<p><i>Essen in Deutschland – regionale Spezialitäten</i></p> <p><i>Schmackhaftes Deutschland - deutsche Küche und deutsche Spezialitäten.</i></p> <p><i>Smakołyki i specjały niemieckiej kuchni. Posmakuj z nami podczas kulinarnej</i></p>	<p>Uczniowie poznają nazwy typowych dla danych regionów potraw niemieckich. Podróż kulinarna po Niemczech pozwoli na poznanie miast niemieckich przez pryzmat tradycyjnej kuchni. Uczniowie poznają miasta, kraje związkowe oraz ich położenie. Potrafią je</p>	<p>Po przeprowadzonych lekcjach i wprowadzeniu nazewnictwa i słownictwa można przygotować lekcję dla wszystkich zmysłów. Smakowanie albo może nawet wspólne przygotowywanie potraw niemieckich</p>

	<i>podróży po Niemczech!</i>	odszukać i wskazać na mapie Niemiec.	<p>pozwoli na długo zapamiętać ich nazwę, smak oraz region pochodzenia.</p> <p>Uczniowie mogą również przygotować mapę Niemiec składającą się z ilustracji potraw.</p>
14 - 17	<i>Deutsche Marken</i> <i>Niemieckie marki i produkty</i>	Uczniowie rozpoznają na ilustracjach znane im marki dowiadując się, że to produkty niemieckich firm. Uczniowie potrafią przyporządkować produkty do nazw firm zamieszczonych w tekście. Z tekstu dowiadują się z czego zaczerpnięte zostały nazwy znanych im marek lub gdzie powstały i miały swoje pierwsze siedziby.	<p>Tematyka niemieckich marek jest bardzo lubiana przez uczniów. Dowiadują się ciekawostek o produktach, które lubią, znają i używają na co dzień. Można zorganizować lekcję, podczas której uczniowie rozpoznają produkty ukryte w naczyniu lub przykryte w jakiś inny sposób. Zanim odgadną co to jest powinni daną rzecz opisać. Uczniowie podzieleni na grupy przygotowują na lekcjach plakaty lub prezentacje multimedialne wybranych niemieckich produktów korzystając z różnych źródeł docierając do pochodzenia nazwy i innych ciekawostek dotyczących produktów i marek.</p>

<p>18 – 22</p>	<p><i>Nobelpreisträger aus Schlesien, Pommern und Ostpreußen</i></p> <p><i>Berühmte deutsche Personen und Persönlichkeiten der Gegenwart</i></p> <p><i>Deutsche Vertreter der Gegenwartsmusik</i></p> <p><i>Nobliści ze Śląska, Pomorza i Prus Wschodnich</i></p> <p><i>Znane niemieckie osoby i osobistości</i></p> <p><i>Przedstawiciele niemieckiej sceny muzycznej</i></p> <p><i>Sport in Deutschland (Fußball/ Ski usw. und ihre Vertreter aus der Gegenwart und Geschichte)</i></p> <p><i>Sport w Niemczech – znani piłkarze, znani narciarze i inni sportowcy z dziś i wczoraj.</i></p>	<p>Uczniowie poznają sylwetkę Alfreda Nobla, jego dorobek oraz słowo patent i jego znaczenie. Uczeń poznaje noblistów pochodzenia niemieckiego, których nazwisko rozślawiło państwo i naród niemiecki jak również te, których cień do dnia dzisiejszego przysłania historię kraju i narodu. Potrafią przyporządkować nazwisko do osiągnięcia i dziedziny. Uczniowie potrafią wymienić nazwiska osób i nazwać obszar ich osiągnięć.</p>	<p>Lekcje dotyczące znanych osób mogą ciągnąć się w nieskończoność. Mogą to być gry i zabawy językowe mające na celu utrwalenie nazwisk jak również cech charakteru poznanych osób. Nie może zabraknąć nazwisk osób prezentujących różne obszary życia. Uczniowie pracując w grupach mogą również przygotować kontury mapy polskiej i niemieckiej, gdzie umieszczają wspomniane osoby, aby je lepiej zapamiętać. Podczas tych lekcji należy pamiętać o znanych osobach pochodzących z naszego regionu i nie tylko. Warto zrobić lekcję o znanych sportowcach, aby fani sportu mogli wykazać się swoją wiedzą i podzielić pasją. Uczniowie zwykle chętnie dzielą się informacjami, które posiadają lub jakimiś pamiątkami, autografami itp. W ramach projektu uczniowie mogą przygotować karty</p>
----------------	--	--	---

			„Piotruś” zamieszczając na nich znane osoby i ich osiągnięcia.
23 -25	<i>Der bedeutender Kinderbuchautor und Schriftsteller Janosch</i> <i>Janosch - znany i lubiany autor i pisarz książek dla dzieci</i>	Uczniowie poznają postać Horsta Eckerta znanego pisarza i autora pozycji dla dzieci urodzonego w Zabrze. Zapoznają się z tytułami jego pozycji i treścią książki <i>Oh, wie schön ist Panama</i> .	Uczniowie czytając fragment książki mogą przygotować komiks z krótkimi tekstami pochodzącymi z utworu. Mogą również wykonać postaci z utworu wykonując je z różnych materiałów i różnymi technikami. Z przygotowanych rzeczy można zrobić wystawę i zaprezentować ją rodzicom podczas spotkania z nimi.

4. Literatura pomocnicza

Bęza, Stanisław: Eine kleine Landeskunde der deutschsprachigen Länder, Warszawa 2004 (WSiP)

Faigle, Iris: Rundum - Einblick in die deutschsprachige Kultur, Stuttgart 2005 (Klett)

Kaufmann, S. / Rohrman, L. / Szablewska-Cavus, P.: Orientierungskurs Deutschland. Geschichte – Kultur – Institutionen, Berlin 2007 (Langenscheidt)

Klose, Artur: Geheimnisvolles Oppelner Land, Opole 2010 (Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża)

Kordecki Marcin, Smolorz Dawid: Atlas historyczny Górny Śląsk w XX wieku

Kozłowska, Elżbieta: Landeskunde so interessant!, Warszawa 2014 (Nowa Era)

Kromp Ilona, Białecki A: Deutschland In Allen Facetten, Geographie, Geschichte und Kultur Deutschlands, Warszawa 2012 (PWN)

Michalak, Katarzyna: Historia i kultura mniejszości niemieckiej – Geschichte und Kultur der deutschen Minderheit, wydawca Dom Współpracy Polsko – Niemieckiej 2017

Pampuch, Gabriela: Übungsmaterial zu dem Comic Geheimnisvolles Oppelner Land, Opole 2010 (Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża)

Pietraszek, Kinga: Österreich, die Schweiz, Lichtenstein und Luxemburg in allen Facetten, Geographie, Geschichte und Kultur der deutschsprachigen Länder, Warszawa 2012 (PWN)

Wachowska, Halina: Erfindungen aus den DACHL-Ländern, Warszawa 2010 (PWN)

Wachowska, Halina: Feste und Bräuche aus den DACHL-Ländern, Warszawa 2006 (PWN)

Wachowska, Halina: Sagen und Legenden aus den DACHL-Ländern, Warszawa 2008 (PWN)

5. Strony internetowe pomocnicze

www.wasistwas.de

www.gutenberg.spiegel.de –Sagen aus Schlesien

www.segu-geschichte.de

www.tatsachen-ueber-deutschland.de

www.planet-wissen.de

www.planet-schule.de

www.spiegel.de

www.juma.de

www.kinderzeitmaschine.de

6. Ocenianie

Ocenianie zawsze było, jest i będzie, dla nauczyciela odpowiedzialnego i sprawiedliwie traktującego uczniów, dużym problemem i wyzwaniem. Oceną należy nagradzać, motywować i uważać, żeby nie skrzywdzić, co może spowodować brak motywacji do dalszej pracy i mieć negatywny wpływ na dalszy proces kształcenia. Ocena jest informacją dla ucznia i rodzica o jego postępach edukacyjnych z danego przedmiotu, ma być wytyczną i pomocą przy samodzielnym osiągnięciu sukcesu. Na lekcje języka mniejszości narodowej oraz historii i kultury własnej, przychodzą uczniowie chcący dodatkowo zgłębiać swoją wiedzę. Dlatego ocenianie na tych przedmiotach oparte jest i dostosowane do podstawy prawnej znowelizowanego prawa oświatowego a ogólne zasady oceniania są integralną częścią statutu szkolnego, co musi być oczywiście zgodne z Wewnątrzszkolnymi Zasadami Oceniania. Każdy nauczyciel zobowiązany jest dostosować ocenianie do elementów zawartych w podstawie programowej z 2017r.

Forma kontroli opanowanych treści również powinna przebiegać inaczej niż na innych lekcjach, ale jednocześnie aktywność i zaangażowanie ucznia na powinno się doceniać priorytetowo. Nie powinno się stosować tradycyjnych testów ani sprawdzianów, natomiast prace kontrolne powinny przybrać formę quizów, krzyżówek, łamigłówek itp. form, które nie będą wpływać stresogennie na ucznia, a jednocześnie przez łatwą i przyjemną formę sprawdzą jego umiejętności i wiedzę. Na tym przedmiocie powinna być stosowana metoda pracy w grupie umożliwiającą pracę każdego ucznia na swoim poziomie, z wykorzystaniem swoich możliwości. Prace projektowe są bardzo dobrym sposobem, aby zaangażować uczniów do samodzielnego poszukiwania materiałów, przygotowywania prezentacji multimedialnych, odpowiedniego prezentowania przed klasą, dotrzymywania wyznaczonych terminów oraz brania odpowiedzialności za swoją część, którą należało zrobić. Ta forma uczy również kreatywności, estetyki oraz odpowiedniego korzystania z różnych źródeł, publikacji jak również zasobów multimedialnych. Uczniowie wykazujący problemy z opanowaniem materiału, mający opinie lub orzeczenie powinni mieć dostosowane wymagania edukacyjne zgodnie z wytycznymi z dokumentacji przygotowanej przez poradnię.